

АНАЛІЗ МЕТОДИК ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ

*Паламарчук М., Мірошникова В., здобувачі вищої освіти,
mister.mustangrim@gmail.com, vika.miroshnikova.2000@gmail.com*

*Науковий керівник: Ачкасова Л.М., к.е.н, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Основною метою фінансового аналізу є отримання невеликої кількості основних показників (найбільш інформативних), які дають об'єктивну і точну картину фінансового стану підприємства, його прибутків та збитків, зміни у структурі активів і пасивів, у розрахунках з дебіторами та кредиторами. При цьому аналітика і керівника може цікавити як теперішній фінансовий стан підприємства, так і його проєкція на перспективу, тобто очікувані параметри фінансового стану. Для вирішення цієї задачі використовується багато методик аналізу в цілому, а також по окремим видам. Нижче дається характеристика аналізів, які найбільш поширені.

Вихідною базою для фінансового аналізу являються дані бухгалтерського обліку та звітності, вивчення яких допомагає відновити всі ключеві аспекти комерційної діяльності і здійснених операцій у загальній формі [1].

У склад аналітичних процедур входить двомодельна структура:

- Експрес-оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства;
- Поглиблений фінансовий аналіз.

Деталізація процедурної сторони фінансового аналізу залежить від його цілей, а також від різних факторів.

Метою експрес-аналізу є отримання оперативної, наочної та достовірної інформації про фінансовий стан підприємства, а також вибір невеликої кількості показників і постійне відстеження її у динаміці. На основі цього аналізу виявляється доцільність поглибленого фінансового аналізу, метою якого являється детальна характеристика майнового та фінансового стану підприємства, оцінка його поточних фінансових результатів та прогноз на майбутній період [2]. Він доповнює та розширює процедури експрес-аналізу, ступінь деталізації залежить від кваліфікації та бажання аналітика.

У загальному вигляді програма поглибленого аналізу фінансового стану підприємства буде такою:

- Горизонтальний та вертикальний аналіз балансу;
- Оцінка фінансової стійкості підприємства;
- Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства;
- Аналіз прибутку підприємства ;
- Аналіз ділової активності підприємства;
- Аналіз рентабельності підприємства;
- Матрична модель.

Горизонтальний та вертикальний аналіз балансу.

Стійкість фінансового стану підприємства в значній мірі залежить від доцільності та правильності вкладення фінансових ресурсів в активи. У процесі функціонування підприємства і величина активів, і їх структура постійно змінюються. Найбільш загальне уявлення про зміни в структурі засобів та джерел, а також динаміки цих змін можливо отримати за допомогою вертикального та горизонтального аналізів звітності.[1]

Вертикальний аналіз відображає структуру засобів підприємства та їх джерел. Перевагами такого аналізу є: можливість міжгосподарських порівнянь; пом'якшення інфляційних процесів. Недоліками аналізу є: Вертикальному аналізу може підлягати або вихідна звітність, або модифікована.

Горизонтальний аналіз звітності полягає в порівнянні базисних темпів росту за суміжні періоди, що дозволяє аналізувати не тільки зміни окремих показників, а й прогнозування їх значення. Перевагами є: аналіз зміни окремих показників та їх прогноз; можливість міжгосподарських порівнянь; характеристика як структури, так і динаміки показників. Недоліки цього аналізу є: можливість аналізу тільки вихідної або модифікованої звітності; труднощі в проведенні аналізу в умовах інфляції.

Горизонтальний і вертикальний аналізи взаємодоповнюють один одного і тому на практиці будують аналітичні таблиці, які характеризують як структуру, так і динаміку окремих показників звітної бухгалтерської форми.

Оцінка фінансової стійкості підприємства.

Однією з основних задач аналізу фінансового стану підприємства являється вивчення показників, які відображають його фінансову стійкість. Вона характеризується стабільним перевищенням доходів над витратами, вільним маневруванням грошовими коштами та ефективним їх використанням в процесі поточної діяльності.

Метою оцінки фінансової стійкості підприємства є надання

об'єктивного аналізу величини та структури активів і пасивів підприємства та визначення на цій основі рівня його фінансової стабільності й незалежності, а також відповідності фінансово-господарської діяльності підприємства цілям цього статутної діяльності [2].

Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства.

В умовах кризи неплатежів об'єктивна оцінка фінансового становища підприємства займає пріоритетне значення. Головними критеріями такої оцінки являють показники платоспроможності та ліквідності.[3]

Платоспроможність підприємства характеризується його можливістю своєчасно і повністю виконувати своє фінансові зобов'язання перед внутрішніми і зовнішніми партнерами, а також перед державою. Платоспроможність безпосередньо впливає на форми та умови здійснення комерційних операцій, в тому числі на можливість отримання кредитів.

Ліквідність визначається можливістю підприємства швидко і з мінімальним рівнем фінансових витрат перетворити свої активи (майно) в грошові кошти.

Під час аналізу ліквідності необхідно оцінити поточні суми активів і майбутніх цін ліквідності. Про неблагополучний стан ліквідності підприємства свідчить той факт, що потреба у грошових коштах перевищує їх надходження.

Аналіз прибутку підприємства.

Аналіз кожного елементу прибутку має важливе значення для керівництва підприємства, його акціонерів та кредиторів. Для керівництва такий аналіз дозволяє виявити перспективи розвитку підприємства, так як прибуток являється одним із джерел фінансування капітальних вкладень і поповнення оборотних коштів. Акціонерам вона являється джерелом отримання доходу на вкладений ними в дане підприємство капітал. Кредиторам подібний аналіз дає можливість погашення наданих господарюючому суб'єкту кредитів та позичок, включаючи й сплату відсотків.[4]

Аналіз ділової активності підприємства.

Показники ділової активності характеризують результати та ефективність поточної основної діяльності підприємства. Оцінка ділової активності на якісному рівні може бути отримана в результаті порівняння діяльності даного підприємства і аналогічних по сфері вкладення капіталу підприємств. Якісними критеріями являються:

широта ринків збуту продукції; наявність продукції, яка поставляється на склади; репутація підприємства, яка виражена у відомості клієнтів, які користуються його послугами та ін. Кількісна оцінка проводиться по двох напрямках: міра виконання плану по основним напрямках, забезпечення темпів росту та рівень ефективності використанні ресурсів підприємства.

Аналіз рентабельності підприємства.

Економічна ефективність діяльності підприємства виражається показниками рентабельності. На практиці необхідно розрізняти показники економічної та фінансової рентабельності. Економічна рентабельність - параметр, який розраховується, виходячи з величини прогнозного (потенціального) прибутку, відображеного в бізнес-плані інвестиційного або інноваційного проекту (програми). Фінансова рентабельність визначається на базі реального прибутку, включеного у фінансову (бухгалтерську) звітність підприємства.[5]

Матрична модель допомагає не тільки адекватно відобразити стан явища, що розглядається в цілому, з усіх його сторін, але й підійти до виявлення невикористаних внутрішніх резервів для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Матричне моделювання виконує одночасно деякі узагальнюючі та аналітичні функції. Матриця як цілісне утворення дає системну узагальнену характеристику рівня ефективності в цілому. Будучи предметом спеціального факторного аналізу, матрична модель дає можливість оперативно отримати точні та об'єктивні результати про вплив різних факторів, в тому числі й структурних здвигів на всі компоненти поля ефективності.

Література.

1. Теренев Н. Н. Управление финансами. М.: Финансы и статистика, 2009.
2. Ачкасова Л. Н., Шум Т.М. Розробка методики експрес-аналізу фінансового стану АТП. *Економіка транспортного комплексу*. Харків: ХДАДТУ. 2001. вип. 4 С. 108 – 111.
3. Брігхем Є. Ф. Основи фінансового менеджменту: Підручник: пер. з англ. К.: Молодь, 2017. 1000с.
4. Ковалев В. В. Финансовый анализ. М.: Финансы и статистика, 2007. 253с.
5. Хелферт З. И. Техника финансового анализа: пер. с англ. М.: Аудит, ЮНИТИ, 2006. 663с.